

Geschiedenis op beeldschermen

De nieuwe Canontentoonstelling in het Openluchtmuseum

Vanaf eind september is in het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem *De Canon van Nederland* te zien. In deze interactieve tentoonstelling wordt de Nederlandse geschiedenis van de prehistorie tot nu behandeld.

Quinten Koster is
redacteur van Kleio.

Toen in 2011 de oprichting van een Nationaal Historisch Museum niet doorging, kregen het Rijksmuseum in Amsterdam en het Openluchtmuseum in Arnhem samen de taak om een historisch overzicht van de vaderlandse geschiedenis te verzorgen. Het resultaat van deze samenwerking is vanaf september 2017 in het Nederlands Openluchtmuseum te zien. Reden genoeg om deze dappere poging eens van dichtbij te bekijken.

Vier zalen

Deze nieuwe tentoonstelling bestaat uit vier delen waarin de geschiedenis van Nederland op verschillende manieren wordt belicht. Het eerste deel bevindt zich in de gang naar de grote expositie. In deze gang worden filmfragmenten op de muren geprojecteerd. Hierin wordt het dagelijks leven van gewone mensen door de eeuwen heen getoond. De kinderen spelen op straat en de ouders zitten gezellig aan de eettafel onder de lamp, of bij de kaars, of rond het haardvuur in het midden van de kamer. In het tweede onderdeel, in een grote ronde zaal, wordt de geschiedenis aan de hand van de tien tijdvakken van commissie-De Rooy (2001) doorlopen.

‘Wat opvalt, is dat de activiteiten erg beeldscherm georiënteerd zijn, wat overigens niets afdoet aan de lol van de spellen’

Bij ieder tijdvak staan beschrijvingen en feitjes om te lezen, historische objecten om te bekijken, en is er een interactief onderdeel om te doen. Het niveau van de informatie en activiteiten is vooral gericht op kinderen van 11 tot 15 jaar, maar oudere ‘kinderen’ kunnen zich er ook erg mee vermaken.

Wat opvalt, is dat de activiteiten wel heel erg beeldscherm georiënteerd zijn, wat overigens niets afdoet aan de lol van de spellen. Het betekent ook niet dat de activiteiten zich beperken tot het drukken van knopjes op een scherm. Dit is meteen bij binnenkomst duidelijk, als je in de prehistorie achter een hert aan kunt rennen. Ook een heel erg leuke activiteit is het zeilen in de middeleeuwen. Op een groot scherm zie je de kaart van Noord-Europa waar de spelers hun zeilscheepjes over moeten

manoeuvreren om van haven naar haven te varen, terwijl ze piraten moeten zien te ontwijken. Dit doen ze door met een echte helmstok te sturen. Met een echt touw, de schoot, bedienen ze tegelijkertijd de zeilen. Er staat ook een drukpers waarop zelf een afdruk gemaakt mag worden. Weliswaar wederom op een scherpje, maar toch moeten alle handelingen precies worden uitgevoerd. Zo is het meteen duidelijk dat met de drukunst boeken vele malen sneller tot stand kwamen dan met schrijven, maar dat dit nog lang niet zo snel ging als met een kopietje of printje tegenwoordig.

Naast deze actievare spellen kan je je ook vermaken met diverse quizjes en testjes. Grappig zijn de spiegels waar je jezelf geprojecteerd ziet in de klederdacht van het betreffende tijdvak. Aan het einde van dit tweede deel van deze expositie staan computers waarop je dit nog eens dunnetjes over kan doen. Het resultaat van die creatieve uitbarsting kan je dan naar je eigen e-mailadres laten sturen. Helaas werkte dat laatste nog niet helemaal feilloos aangezien ik mijn foto's – misschien gelukkig maar – nog niet heb ontvangen.

Ruimte voor de regio

Het derde deel van de expositie bestaat uit een filmzaal waar in drie verschillende korte films de geschiedenis van Nederland vanuit geografisch en demografisch perspectief getoond wordt. In de eerste film wordt gekeken naar hoe het Nederlandse landschap is ontstaan. De tweede film laat het transport van mensen en goederen door de eeuwen heen zien. En in de derde en laatste film wordt de evolutie van de landsgrenzen behandeld. Achter de tribune

Kanon van Nederland.
Dit kanon uit 1633
wordt tentoongesteld
in de ruimte over de
tien tijdvakken van
commissie-De Rooy.
Foto: Nederlands
Openluchtmuseum.

van de bioscoop loopt een lange tijdbalk. Hierover kan je een beeldscherm heen en weer schuiven. Op dit scherm komt allerlei informatie over de door jouw ingevulde regio, uit het tijdvak waar het schermpje op de tijdbalk langskomt. Zo kan je bijvoorbeeld het inwoneraantal zien, of wat er in die tijd in die regio geproduceerd werd. Dit geeft de geschiedenis in het Openluchtmuseum ook een meer lokale dimensie. Iets wat leerlingen die van wat verder komen zeker zullen waarderen.

In het laatste deel van deze nieuwe expositie draait het vooral om de vijftig canonvensters van commissie-Van Oostrom (2006). Deze worden op een enorme wand van touchscreens getoond. Per venster kan er extra informatie opgevraagd worden. Bij deze wand hoort ook een – natuurlijk digitale – opdracht waarin je wordt uitgedaagd om overeenkomsten tussen de verschillende vensters te onderzoeken. Daarnaast staan er verschillende grote interactieve tafels waarop meerdere mensen tegelijkertijd, tegen elkaar, een spel kunnen spelen. In dit spel moet beoordeeld worden of een uitvinding in het tijdvak al bekend was, net werd uitgevonden of dat het nog toekomstmuziek was. Beetje jammer dat de enorme kennis van een zekere geschiedenisdocent toch net niet voldoende bleek te zijn om een irritante puber (dit is inderdaad een pleonasme) te vernederen... Vooral als deze het er dan ook nog eens in wrijft. Achter de schermenwand is plaats voor jaarlijks wisselende tentoonstellingen. Op dit moment gaat deze over de beeldvorming rond Willem van Oranje en Floris V door de jaren heen.

Excursiemateriaal

Voor scholen zijn er twee verschillende opdrachten in ontwikkeling. De eerste is bedoeld voor de bovenbouw van de basisschool en de tweede voor de eerste en tweede klas havo en vwo. In de versie voor groep zeven en acht maken de leerlingen

gezamenlijk een historisch journaal door tijdens het museumbezoek foto's en filmpjes met de tablet te maken. Van tevoren hebben ze hiervoor in groepjes twee tijdvakken gekozen die ze tijdens het bezoek willen onderzoeken. Leerlingen uit het voortgezet onderwijs moeten aan het begin een thema kiezen. Ze kunnen kiezen uit: Oorlog en Strijd, Eten en Drinken, Sport en Spel, en Beroemd, Berucht & Bijzonder. Aan de hand van dit thema worden alle tijdvakken bestudeerd. De conclusies van deze onderzoeken worden, afhankelijk van het gekozen thema, gepresenteerd in een journaal, een sportprogramma, een kookprogramma of in een soort *Shownieuws*. Beide programma's kunnen ook in combinatie met een bezoek aan het buitengedeelte van het museumpark worden gedaan. Helaas komt pas in het najaar van 2018 een programma speciaal gericht op de eerste en tweede klas van het vmbo.

Al met al is deze nieuwe tentoonstelling inderdaad een schot in de roos. Alleen al in *De Canon Van Nederland* is genoeg te zien en te beleven om een klas hier ruim twee uur goed te kunnen vermaken. En belangrijker nog, qua inhoud is deze tentoonstelling meer dan de moeite waard om als excursie in het lesprogramma op te nemen. Als u op 9 maart 2018 toch al in het Openluchtmuseum bent voor het 4e Nationaal Geschiedisonderwijscongres van de VGN, zou ik er zeker even een kijkje gaan nemen. ■

De interactieve wand waarop de bezoeker de vijftig vensters van de Canon van Nederland kan verkennen. Foto: Nederlands Openluchtmuseum.

Bezoek met een schoolklas

Kosten museumles (zonder toegang tot het openluchtpark) per leerling: € 3,50. Programmaduur: 3 uur. Inclusief museumdocent en parkeerkosten. Maximaal aantal leerlingen: PO-programma 30, havo/vwo-programma 60. Kosten museumles plus dagtoegang tot het volledige park, per leerling: € 8,50 (€ 5,00 korting voor museumkaarthouders). Tegen geringe meerprijs is het arrangement uit te breiden met onder meer snacks en limonade.